

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ КАР'ЄРИ І БІЗНЕСУ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Наталія Ваніна,

науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри
Інституту професійної освіти НАПН України, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-8310-5139>

Анотація. У статті з'ясовано суть Центру кар'єри і бізнесу як організації, яка створює сприятливі умови для стартового розвитку малих підприємств шляхом надання комплексу послуг та ресурсів. Розглядаються питання науково-методичного забезпечення розвитку Центрів кар'єри і бізнесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечують інтеграцію процесів освіти, науки та бізнесу. Діяльність Центру кар'єри і бізнесу здійснюється відповідними керівними органами, регламентується рядом нормативних документів, відповідно до яких проводиться відбір учасників Центру кар'єри і бізнесу, створення та розвиток об'єктів малого та середнього бізнесу.

Ключові слова: Центр кар'єри і бізнесу, професійна (професійно-технічна) освіта, молодіжне підприємництво, підприємницька компетентність, кар'єрне консультування.

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SECURITY OF THE FUNCTIONING OF THE CENTER OF KAR'IERI AND BUSINESS FOR THE DEVELOPMENT OF YOUTH ENTERPRISE

Natalia Vanina,

scientific reference book of the laboratory of professional care
Institute of Professional Education NAPS of Ukraine

Abstract. The article states the importance of the Career Center and business as an organization, as a friendly mind for the start-up development of small businesses on the way to a complex of services and resources. The scientific and methodological support for the development of the Center for Career and Business is considered as a foundation for professional (professional and technical) education, which ensures the integration of the processes of education, science and business. The activity of the Center for Career and Business is established by relevant key bodies, regulated by a number of regulatory documents, which require selection of participants in the Center for Career and Business, the creation and development of small and medium-sized businesses.

Keywords: Career and business center, professional (professional and technical) education, youth education, entrepreneurial competence, career consulting.

Сучасна ситуація у галузі професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О), формування ринку найбільш затребуваних товарів та послуг, відбудова України після перемоги над росією та подальший розвиток економічного потенціалу держави зумовила виникнення абсолютно нової,

економічно доцільної структури закладу професійної (професійно-технічної) освіти – Центру кар'єри і бізнесу. Центр кар'єри і бізнесу закладу П(ПТ)О є організацією, яка створює найбільш сприятливі умови для стартового розвитку малого бізнесу шляхом надання комплексу послуг та ресурсів, що включає: психологічну допомогу учням у виборі професії, формування професійних якостей молодого робітника для розвитку власного бізнесу, його адаптації до сучасних вимог ринку праці, інформаційно-консультативну підтримку молоді у започаткуванні власної справи, допомогу в профорієнтації учнів шкіл щодо обрання майбутньої робітничої професії, теоретичну базу розвитку кар'єри та бізнесу (Про Центр професійного розвитку кар'єри та бізнесу Державного навчального закладу, 2019). Моніторинг наявних у регіоні ресурсів, потреб населення має визначити призначення створених Центрів кар'єри і бізнесу як об'єктів інфраструктури, що здійснює підтримку молодіжного підприємництва на ранній стадії діяльності, шляхом надання консультативних послуг.

Цілями створення багатопрофільних Центрів кар'єри і бізнесу закладів П(ПТ)О є:

- організація процесу взаємодії науки з бізнесом на початковому етапі, популяризація інноваційного підприємництва в освітньому середовищі;
- сприяння комерціалізації результатів наукових досліджень закладу П(ПТ)О, спрямованих на створення продукції та технологій для наукомісткого бізнесу за допомогою створення малих інноваційних підприємств;
- формування підприємницьких компетентностей для бізнесу у учнів, а також здатності грамотно формулювати науково-дослідні, конструкторські, технологічні та організаторські завдання;
- сприяння учням закладу П(ПТ)О та науково-дослідних організацій у реалізації інноваційних проєктів, розроблення та освоєння нових товарів (виробів, технологій, послуг);
- створення у закладах П(ПТ)О системи організації та підтримки суб'єктів малого підприємництва, які займаються інноваційною діяльністю та мають перспективні для бізнесу інноваційні проєкти;
- залучення учнів до процесу створення, розробки та реалізації наукомісткої продукції чи технологій;
- навчання здобувачів освіти управлінню малим підприємством;
- формування базової ланки ланцюжка технологічного трансферу «наука/освіта – бізнес»;
- сприяння розвитку інноваційної діяльності регіону.

Основними напрямками діяльності Центру кар'єри і бізнесу у розвитку молодіжного підприємництва мають бути:

- сприяння учасникам Центрів кар'єри і бізнесу у підвищенні якості менеджменту;
- організація орієнтованих на підприємницьку діяльність навчальних курсів та семінарів для здобувачів освіти з основ підприємництва, економіки

підприємств різних типів, менеджменту, маркетингу, обліку і звітності, фінансової грамотності та інших аспектів діяльності у сфері молодіжного інноваційного бізнесу;

- надання учасникам Центрів кар'єри і бізнесу нормативної документації, ділової інформації, забезпечення довідниками та каталогами;

- надання учасникам Центрів кар'єри і бізнесу програмних засобів для бізнес-проекування;

- створення та підтримка інформаційного банку випускників Центрів кар'єри і бізнесу закладів П(ПТ)О;

- створення бази даних про здобувачів освіти, викладачів, наукових співробітників, зацікавлених у реалізації свого творчого потенціалу у межах молодіжного інноваційного підприємства;

- організація щорічного регіонального конкурсу інноваційних розробок здобувачів освіти, викладачів закладів П(ПТ)О та наукових установ;

- допомога суб'єктам молодіжного підприємництва у підготовці конкурсних заявок для участі у грантових програмах підтримки малих інноваційних підприємств;

- регулярне інформування громадськості про поточну та заплановану діяльність Центрів кар'єри і бізнесу за допомогою електронних та друкованих засобів масової інформації;

- розробка навчально-методичної документації з питань інноваційного та інтелектуального бізнесу;

- проведення конференцій, виставок, семінарів з організаційних, економічних та правових питань підприємництва у науково-технічній сфері, у тому числі з міжнародною участю;

- здійснення оперативної взаємодії з обласною та міською адміністраціями, іншими українськими та міжнародними організаціями з метою залучення додаткових ресурсів для реалізації проектів Центру кар'єри і бізнесу;

- розробка та апробація механізмів подальшої взаємодії Центрів кар'єри і бізнесу з підприємцями, які успішно реалізували свої проекти;

- організація стажувань підприємців;

- проведення інноваційних, науково-дослідних, проектних робіт із створення науково-технічної продукції, у тому числі створення нових матеріалів, технологічних процесів, «ноу-хау», засобів програмного забезпечення;

- вивчення та прогнозування внутрішнього та зовнішнього ринків, сировини та продукції.

Значення Центру кар'єри і бізнесу як структурного підрозділу закладу П(ПТ)О полягає у забезпеченні можливості проведення освітніх заходів (лекції, семінари, майстер-класи, ділові ігри), спрямованих на надання учням необхідних підприємницьких знань, мотивацію їхньої підприємницької діяльності; організації гостьових зустрічей з успішними підприємцями,

представниками інвестиційних фондів; консультування (навчання) щодо створення бізнес-планів, проектів, аналізу споживчого ринку; наданні можливості для учнів проходити стажування на підприємствах, інших організаціях підприємницького сектору; розробленні спільних освітніх та інших заходів, спрямованих на розвиток та підтримку підприємництва у закладах П(ПТ)О та інших зовнішніх організаціях.

У рамках Центрів кар'єри і бізнесу можна виділити такі практичні етапи:

- формування групи бажаючих реалізувати свою бізнес-ідею та створити власне підприємство;
- навчання і розвиток підприємницьких навичок;
- підготовка у процесі навчання бізнес-плану, що відображає перспективну інноваційну ідею, та його експертиза;
- при позитивному результаті експертизи – реєстрація суб'єкта малого підприємництва для практичної реалізації проекту;
- розвиток учасника Центру кар'єри і бізнесу та вихід суб'єкта малого підприємництва з Центру.

Результатом перебування у Центрах кар'єри і бізнесу є створення самостійного господарюючого об'єкта, добре адаптованого до функціонування у специфічних умовах зовнішнього ринкового середовища, що активно розвивається після реалізації бізнес-ідеї.

Центри кар'єри і бізнесу надають безоплатні послуги, переважна їх більшість функціонує як позаштатні на громадсько-волонтерських засадах (Базиль та ін., 2022): надання доступу до інформаційних баз даних; консультаційні послуги з питань оподаткування, бухгалтерського обліку, кредитування, правового захисту, бізнес-планування; освітні заходи (лекції, майстер-класи, семінари, виїзні школи, ділові ігри), спрямовані на надання необхідних практичних знань, навичок керування малим інноваційним підприємством; підвищення кваліфікації та перепідготовка суб'єктів малого підприємництва; організація семінарів, виставок, прийому делегацій та інше.

Очевидною (ною) можливістю у сфері диверсифікації джерел фінансування професійної освіти і навчання є можливість отримувати прибуток від різних видів діяльності, таких як продаж продукції та послуг. (Фінансування професійної освіти. Міжнародний досвід, 2015, с.6). Такими можуть стати додаткові (платні) послуги Центрів: підготовка установчих документів та допомога у реєстрації юридичних осіб; централізована бухгалтерія для початківців підприємців; допомога у проведенні маркетингових досліджень; реклама та просування продукції; підтримка при вирішенні адміністративних та правових проблем (укладання договорів, претензій та інших документів), юридичні консультації; надання інформації по актуальним питанням (надання аналітичних довідок, підбір літератури та інтернет-джерел); підвищення освітнього рівня в рамках діяльності (проведення курсів підвищення кваліфікації управлінського персоналу малого підприємництва, проведення семінарів, круглих столів з актуальних

проблем маркетингу, оподаткування, менеджменту); інформаційно-ресурсне забезпечення процесів впровадження нових технологій, розрахунок екологічної безпеки організації виробництва; встановлення та налаштування програмного забезпечення; створення програмних вебсайтів; методична допомога щодо організації діяльності учасників Центру; трансфер технологій; пошук потенційних інвесторів та партнерів; організація соціологічних досліджень з просування товарів та послуг на ринку; надання звітів про дані соціологічні дослідження; проведення соціологічних опитувань про необхідність запровадження нових послуг чи просування нових товарів над ринком; подання аналітичного звіту про результати соціологічних опитувань; організація соціальних проєктів; організація психологічного консультування.

Джерелами фінансування створення Центрів кар'єри і бізнесу можуть бути кошти державного бюджету, міжнародних донорських організацій, окремих українських і зарубіжних організацій та громадян. Так, джерелами фінансування грантових програм та міжнародних фондів, і незначна частка коштів місцевих адміністрацій та спонсорів (Бойченко, 2018), зацікавлених у виконанні конкретних інноваційних програм та проєктів.

Таким чином, створення та розвиток Центрів кар'єри і бізнесу закладів П(ПТ)О є структурним утворенням, діяльність якого сприяє відкриттю та просуванню власного бізнесу в умовах застосування інноваційних технологій та постійної конкуренції. Внаслідок цього молодіжне підприємництво стає основою розвитку національної економіки, утворюючи при цьому нові галузі індустрії і технологічно розвинені економічні простори.

Список посилань

Бойченко, Е. (2018). Процеси бізнес інкубування як інструментарій розвитку об'єднаних територіальних громад. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*, 4, 42-46.

Єршова, Л., & Тітова, О. (2022). Сучасний стан підготовки здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти до молодіжного підприємництва. In Базиль, Л.А., Байдулін, В.Б., Гриценко, І.А., Єршова, Л.М., Орлов, В.Ф., Савченко, М.О., Теловата, М.Т., Тітова, О.А. *Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників до молодіжного підприємництва: довідник*. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України.

Положення про Центр професійного розвитку кар'єри та бізнесу Державного навчального закладу. (2015) https://mehovschic.ptu.org.ua/wp-content/uploads/2_Положення-про-Центр-професійного-розвитку-кариєри-та-бізнесу.pdf

Фінансування професійної освіти. Міжнародний досвід. (2019). https://ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2015.03.18_Twinning_final_conference/VET%20Financing%20Twinning_UKR.pdf